

5. Mylonakis M. E., Kalli I., Rallis T. S. Canine parvoviral enteritis: an update on the clinical diagnosis, treatment, and prevention. *Vet Med (Auckl)*. 2016. Vol. 7. P. 91–100. doi:10.2147/VMRR.S80971.PMID:30050842; PMID:PMC6053044.
6. Watson P. Pancreatitis in dogs and cats: Definitions and pathophysiology. *Journal of Small Animal Practice*. 2015. Vol. 56(1). P. 3–12. doi:10.1111/jsap.12293.
7. Xenoulis P., Suchodolski J. S., Ruaux G. G., Steiner J. Association between serum triglyceride and canine pancreatic lipase immunoreactivity concentrations in miniature schnauzers. *Journal of the American Animal Hospital Association*. 2010. Vol. 46(4). P. 229–234. doi:10.5326/0460229.

ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ КОРІВ ЗА КАТАРАЛЬНОГО МАСТИТУ

**Юрій Ордін, к. вет. н., доцент
Ігор Плахотнюк, к. вет. н., доцент
Олександр Єрошенко, к. вет. н., доцент
Білоцерківський національний аграрний університет**

Вступ. На сучасному етапі розвитку тваринництва не існує ні однієї ферми, яка уникала проблеми маститу. Мастит у корів – запалення вим'я, яке може перерости у більш тяжкі хронічні форми. За несвоєчасного лікування хворих корів на мастит або його відсутності, проявляються специфічні реакції, які вражають не тільки вим'я, а в цілому організму, що веде до втрати їх здоров'я та продуктивності. Кількість секрету, що одержують з ураженої маститом четвертини знижується на 12-42 % і у наступну лактацію не поновлюється до попереднього ступеня [1-3]. Окрім того, у людей і телят за споживання молока, що включає патогенні мікроорганізми і їх токсини, з'являються токсикоінфекції, дисонанси функції шлунково-кишкового тракту і таке інше.

Таким чином, хвороби вим'я у корів спричиняють негативні біологічні, економічні та соціальні наслідки. Через це пошук і використання нових ефективних лікувальних прийомів та засобів нині є актуальним. Зараз на ринку ветеринарних препаратів з'явилися різноманітні протимаститні лікарські суспензії вітчизняного та імпорного виробництва. Постає проблема, якому препарату надати перевагу для лікування тварин, хворих на мастит. Здебільшого, за спостереженнями низки науковців [4], практичні лікарі ветеринарної медицини віддають перевагу препаратам, які за застосування економлять час, знижують побічну дію і ускладнення, а головне гарантують високу якість продукції тваринництва.

Беручи до уваги наведене, метою роботи є вивчення терапевтичної ефективності антибактеріальних і протизапальної дії суспензій Мультибай і Дігентамаст у порівнянні з традиційними методами лікування корів, хворих на мастит у фазу лактації.

Оскільки серед клінічних форм маститу найчастіше діагностується катаральний, то й препарати застосовували для лікування хворих тварин саме з цією формою запалення молочної залози.

Матеріалом для дослідження були лактуючі корови (2–3 лактація) української чорно-рябої молочної породи. У кожній тварини проводили діагностику клінічного маститу за методикою, розробленою А. П. Студенцовим. Діагностику клінічного і клінічного маститу проводили електронним визначником маститу у корів фірми „*Draminski*”.

Лікували 45 корів з клінічною формою маститу. У першій – (n=15) використовували суспензію Мультибай, у другій – (n=15), застосовували суспензію Дігентамаст. Препарати застосовували відповідно до вимог інструкції, триразово через добу. У тварин контрольної групи (n=15) лікування проводили за схемою господарства: колотка новокаїнова блокада нервів вим'я за Д. Д. Логвиновим, 3 рази з інтервалом 48 год; біцилін-5 одноразово; крем-емульсія ДЕ зовнішньо, два рази в день до одужання.

З ціллю визначення терапевтичної ефективності препаратів враховували: термін лікування; кількість використаних для лікування доз препарату; молочну продуктивність до захворювання і після клінічного одужання; кількість тварин в яких проявились клінічні рецидиви хвороби протягом 15 днів після лікування.

Для об'єктивної оцінки ефективності лікування хворих на мастит корів відбирали з однаковою кількістю уражених часток. По закінченні досліджу здійснювали економічну оцінку використання препаратів.

Результати дослідження. Ефективність лікування корів за катарального маститу із використанням протимаститних суспензій Мультибай, Дігентамаст та традиційного у дослідному господарстві подано у табл. 1.

Таблиця 1

Ефективність лікування корів за катарального маститу

Групи тварин (n)	Одужало корів, через							Продуктивність, кг	
	24 год.		48 год.		10-15дн.		до лікування	за 15 діб	
	n	%	n	%	n	%			
1 (15)	5	33,3	9	60,0	14	93,3	12	11	
2 (15)	4	26,6	9	60,0	13	86,6	11	10	
3 (15)	0	–	4	26,6	10	66,6	18	16	

З даних поданих у таблиці видно, що під час лікування корів контрольної групи за схемою господарства, за 24 год. не одужало жодної тварини, за 48 год. одужало 26,6 % і протягом 10-15 діб після початку лікування – 66,6 % корів. За

використання суспензії Дігентамаст за 24 год – 26,6 %, 48 год – 60,0 % і протягом 10-15 днів після початку лікування – 86,6 % тварин. У групі корів, яким застосовували протимаститну суспензію Мультибай, показники лікування були найвищими (одужало 33,3 %, 60,0 і 93,3 % відповідно), що на 6,7 % більше, ніж у групі, де використовували Дігенамаст і на 26,7 % порівняно з традиційним лікуванням у господарстві. Показники продуктивності на 15-й день, після лікування у дослідних групах знизились на 1 кг, а у контрольній – на 2 кг.

Ефективність проведеної медикаментозної роботи на 15 день з початку лікування дослідних і контрольної груп тварин подано у таблиці 2.

Таблиця 2

Поширеність маститу у корів на 15 добу після початку лікування

Групи тварин	n	Клінічна форма маститу		Прихований мастит	
		n	%	n	%
Перша	15	1	6,7	0	–
Друга	15	2	13,4	1	6,6
Контрольна	15	5	33,4	3	20,0

З даних, поданих у таблиці 2 видно, що на 15-й день з початку лікування клінічну форму маститу було зареєстровано у 13,4 % корів, яким застосовували протимаститну суспензію Дігентамаст, що на 6,7 % більше порівняно з першою групою тварин, яким застосовували Мультибай, і на 20,0 % менше відносно тварин контрольної групи. Приховану форму маститу було зареєстровано у 6,6 % корів з використанням суспензії Дігентамаст, що на 6,6 % більше порівняно з протимаститною суспензією Мультибай і на 13,4 % менше – стосовно традиційної схеми. Співвідношення збитків у дослідних і контрольній групах тварин становило 1:4,6 грн.

Висновки. Таким чином, використання протимаститної суспензії Мультибай для лікування корів, хворих на катаральний мастит, є найбільш ефективною стосовно задіяних методик терапії в господарстві.

Список використаних джерел

1. Плахотнюк І. М., Ордін Ю. М. Вплив методу запуску корів на поширеність маститу. *Проблеми ветеринарної медицини та якості і безпеки продукції тваринництва* : зб. тез XIII Міжнар. наук.-практ. конф. проф.-викл. складу та асп. Київ, 2014. С. 163–165.
2. Плахотнюк І. М., Ордін Ю. М. Частота виникнення індурації у різних частках вим'я корів залежно від форми маститу та кількості уражених часток. *Вісник Житомир. нац. агрокол. університету*. 2017. Т. 3, № 1(60). С. 292–296.
3. Distribution, etiology and prevention of subclinical mastitis in cows / R. M. Sachuk, Ya. S. Stravsky, A. M. Shevchenko, O. A. Katsaraba. *Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Science*. 2019. Vol. 2(2). P. 18–21.

4. Шевченко А. М., Стравський Я. С. Методичні рекомендації щодо отримання якісного молока та профілактики маститів великої рогатої худоби. Київ : Аграрна наука, 2019. 76 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСУ ЛИНЬКИ У РАКІВ РІЗНИХ ВИДІВ

**Андрій Муженко, здобувач освітнього ступеня
доктора філософії
Інститут розведення і генетики тварин ім. М. В. Зубця
Єлизавета Федорович, д. с.-г. н., професор
Інститут біології тварин НААН
Микола Слюсар, к. с.-г. н., доцент
Дмитро Кучер, к. с.-г. н., доцент
Поліський національний університет**

Вступ. Одним із найважливіших показників, що визначають селекційний потенціал біологічного виду раків, є швидкість статевого дозрівання особин. Цей показник у свою чергу тісно пов'язаний із соматичним зростанням, яке у всіх десятиногих раків відбувається під час линьок [2, с. 1010; 4, с. 807]. Як і всі ракоподібні, раки мають зовнішній скелет (панцири), який обмежує їх ріст. Тому, щоб збільшитись у розмірах, їм доводиться змінювати свій панцир на новий. Це може здатися простим процесом, проте це не так. Линька – це найбільш стресовий і найважливіший період у житті раків [3, с. 185]. Це час, коли вони найбільш вразливі і схильні до загибелі [1, с. 6]. Процес линьки залежить від факторів навколишнього середовища та контролюється ендокринною системою, яка знаходиться біля очей раків (рухоме стебло). Цей процес складається з 4-х стадій: проекдиз (стадія попередньої линьки); екдиз (процес линьки); метекдиз (стадія після линьки) та анекдиз (період між линьками) [6, с. 4035].

З огляду на вищенаведене, метою наших досліджень було вивчити процес линьки у австралійських червоноклешневих, річкових широкопалих, мармурових та флоридських раків.

Результати дослідження. Дослідження проведені в лабораторії аквакультури Поліського національного університету. Для визначення періоду линьки та приростів живої маси раків було відібрано 20 статевозрілих особин різних видів. Вони утримувалися в окремих ємностях об'ємом 150 л кожна.

Щорічні цикли нересту та линьки раків вивчали в лабораторії протягом 365 днів. Статевозрілі особини утримувались в окремих резервуарах, кожен з яких мстив чотири самки та одного самця, при температурі 25-27 °С.

В середньому самки річкового широкопалого рака линяли двічі на рік, особини австралійського виду – тричі, мармурового – п'ять разів та флоридського червоного – чотири рази на рік.